

Γ1. Γραμματική

1. Υποτακτική ενεστώτα του ρ. *εἰμί* και παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ.

Στο κείμενο της Ενότητας υπάρχει ο τύπος υποτακτικής παρακειμένου ε.φ. *πεπλημμεληκότες ὤμεν*.

Η υποτακτική ενεστώτα του ρ. *εἰμί* συμπίπτει με τις καταλήξεις της υποτακτικής που μελετήσατε στην προηγούμενη Ενότητα.

Κλίση υποτακτικής ενεστώτα ρ. *εἰμί*

$\tilde{\omega}$ $\tilde{\eta}\varsigma$ $\tilde{\eta}$	$\tilde{\omega}\mu\epsilon\nu$ $\tilde{\eta}\tau\epsilon$ $\tilde{\omega}\sigma\iota(\nu)$
---	--

Η υποτακτική του παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων σχηματίζεται τόσο περιφραστικά (πιο εύχρηστος τύπος) από την ενεργητική μετοχή παρακειμένου του ρήματος και την υποτακτική ενεστώτα του ρ. *εἰμί*, π.χ. *λελυκώς*, -υῖα, -ὸς $\tilde{\omega}$, όσο και μονολεκτικά (σπάνια), π.χ. *λελύκ-ω*, *λελύκ-ης* κτλ.

❖ Να κλίνετε την περιφραστική υποτακτική παρακειμένου ε.φ. του ρ. *λύω*:

Κλίση υποτακτικής παρακειμένου ε.φ.

λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός	_____	λελυκότες, λελυκυῖαι, λελυκότα	_____
»	»	»	»
»	»	»	»

2. Αλληλοπαθητική αντωνυμία

Αλληλοπαθητική είναι η αντωνυμία που φανερώνει ότι δύο ή περισσότερα πρόσωπα ενεργούν και παθαίνουν αμοιβαία, π.χ. *ἀγαπᾶτε ἀλλήλους*. Επειδή δηλώνει σχέση ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα, έχει μόνο πληθυντικό (και δυϊκό) αριθμό. Καθώς λειτουργεί ως αντικείμενο ρημάτων, απαντά μόνο στις πλάγιες πτώσεις:

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
γενική	<i>ἀλλήλων</i>	<i>ἀλλήλων</i>	<i>ἀλλήλων</i>
δοτική	<i>ἀλλήλοις</i>	<i>ἀλλήλαις</i>	<i>ἀλλήλοις</i>
αιτιατική	<i>ἀλλήλους</i>	<i>ἀλλήλας</i>	<i>ἀλλήλα</i>

Γ2. Σύνταξη

Απρόσωπη σύνταξη

Στην προηγούμενη τάξη γνωρίσατε τη συντακτική λειτουργία του απαρεμφάτου:

– Το άναρθρο απαρέμφατο λειτουργεί ως **αντικείμενο** σε **προσωπικά ρήματα**.

Π.χ. *Ἐθέλομεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων*.

– Το άναρθρο απαρέμφατο λειτουργεί ως **υποκείμενο** σε **απρόσωπα ρήματα** και **απρόσωπες εκφράσεις**.

Π.χ. *Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοὺς ἐν τοσούτοις κοινωνοῦντας ἀλλήλοις ἐν τοῖς χρήμασιν οὕτως εἶναι πλεονέκτας, καὶ τὴν αὐτὴν μὴ διατηρεῖν ἰσονομίαν;*

Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις

απρόσωπα ρήματα	Ονομάζονται έτσι ρήματα που χρησιμοποιούνται στο γ' ενικό πρόσωπο και δεν παίρνουν πρόσωπο ή πράγμα ως υποκείμενό τους αλλά άναρθρο απαρέμφατο ή δευτερεύουσα (ονομαστική) πρόταση. Π.χ. <i>δεῖ</i> , <i>προσέκει</i> , <i>χρή</i> , <i>δοκεῖ</i>
απρόσωπες εκφράσεις	Ακολουθούν την ίδια σύνταξη, αλλά, όπως φανερώνει και ο όρος, αποτελούνται από παραπάνω από μία λέξεις, συνήθως: – ουσιαστικό ή ουδέτερο επιθέτου ή μετοχής + <i>ἐστί</i> , π.χ. <i>ἀνάγκη ἐστί</i> , <i>ἄξιόν ἐστι</i> , <i>πρέπον ἐστί</i> ή – επίρρημα + <i>ἔχει</i> , π.χ. <i>καλῶς ἔχει</i> , <i>ἀναγκαίως ἔχει</i>

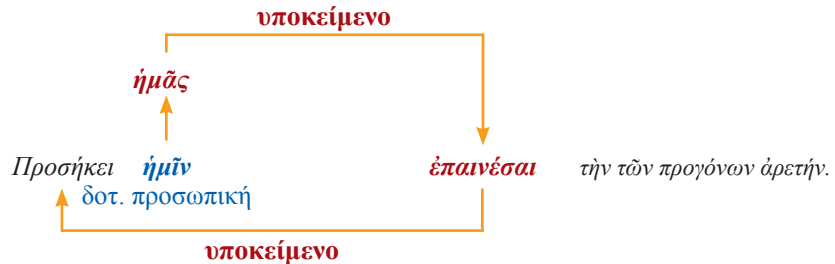
Παρατήρηση

Συνήθως στην απρόσωπη σύνταξη δίπλα στο απρόσωπο ρήμα ή την απρόσωπη έκφραση συναντάται μια δοτική που δείχνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται το ρήμα. Αυτή είναι η **δοτική προσωπική**, η οποία συχνά εννοείται.

π.χ. Προσέκει **ἡμῖν** ἐπαινέσαι τὴν τῶν προγόνων ἀρετήν (= Αρμόζει σ' εμάς να επαινέσουμε την αρετή των προγόνων).

Το υποκείμενο του απαρεμφάτου στην απρόσωπη σύνταξη

Το υποκείμενο του απαρεμφάτου στην απρόσωπη σύνταξη βρίσκεται σε αιτιατική πτώση. Εάν μάλιστα το απρόσωπο ρήμα ή η απρόσωπη έκφραση συνοδεύεται από δοτική προσωπική, αυτή, εφόσον μετατραπεί σε αιτιατική, μας δίνει το υποκείμενο του απαρεμφάτου (στο προηγούμενο παράδειγμα: το υποκείμενο του ἐπαινέσαι είναι ἡμᾶς). Δηλαδή:

Ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε τις παρακάτω υποτακτικές αορίστου και ενεστώτα στον παρακείμενο (περιφραστικά και στα τρία γένη) στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο πρόσωπο:

γράφωμεν _____ κρύψετε _____
τάττης _____ πείθη _____
βλάψωσιν _____ ἐρμηνεύωμεν _____

2. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα της στήλης Α' με τη γραμματική αναγνώρισή τους στη στήλη Β':

Α'	Β'
λέγητε	γ' πληθ. υποτ. ενεστ.
ῶσιν	γ' εν. υποτ. παρακ.
πράττωμεν	β' πληθ. υποτ. ενεστ.
παραμεμενηκώς ἦ	α' πληθ. υποτ. αορ.

3. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος:

- α. Ἡ μὲν φύσις, ἂν _____ (εἰμί, υποτ. ενεστ.) πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται.
β. Ἐὰν σὺ _____ (ἀριστεύω, υποτ. αορ.), ὑπischνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα.
γ. Ἐὰν ὑμεῖς ταῦτα _____ (πράττω, υποτ. αορ.), εὐθὺς ὑμῖν στρατιώτας πέμψομεν.
δ. _____ (παιδεύω, α' πληθ. υποτ. αορ.) τὸν ἀπαιδευτον.

4. Να συμπληρώσετε τον κατάλληλο τύπο της υποτακτικής ενεστώτα του ρ. **εἰμί** και να ερμηνεύσετε τις παρακάτω προτάσεις:

- α. Ὅταν σὺ τῶν ἀλόγων θηριωδέστερος _____, τότε φίλων ἔρμος γίγνη.
β. Ὀνειδος (= ντροπή) αἰσχρὸς βίος ὅμως, κἂν (= ακόμα και αν) ἡδὺς _____.
γ. Ἰκανοὶ εἰσιν οἱ θεοὶ τοὺς μικροῦς, κἂν ἐν δεινοῖς (= σε κινδύνους) _____, σῶζειν εὐπετῶς (= εύκολα).
δ. Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ _____.

Ὅταν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον 6.2

Ὅταν κάνεις μια ελεημοσύνη, μην το διατυμπανίζεις, όπως κάνουν οι υποκριτές, για να δοξαστούν από τους ανθρώπους.

